

NR 1/2015

OCENY ROKU 2014

I PRZEWIDYWANIA NA ROK 2015

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Od końca lat osiemdziesiątych w naszych grudniowych badaniach Polacy podsumowują mijający rok i prezentują własne przewidywania na kolejne dwanaście miesięcy. Swoje oceny i prognozy formułują w odniesieniu do spraw zarówno osobistych, rodzinnych czy zawodowych, jak i sytuacji w kraju i na świecie.

OCENY ROKU 2014

Wyniki grudniowego sondażu¹ wskazują, że większość Polaków dobrze ocenia miniony rok dla swojego zakładu pracy (62%), siebie (56%) oraz swojej rodziny (54%). Przeciwnego zdania w odniesieniu do sytuacji osobistej jest co siódmy badany (15%), w stosunku do sytuacji rodzinnej – co ósmy (12%), a co dziesiąty (10%) negatywnie ocenia rok 2014 ze względu na sytuację w swoim zakładzie pracy.

Jak się okazuje, poziom zadowolenia Polaków w sferze osobistej, rodzinnej i zawodowej jest obecnie jednym z najwyższych, od kiedy prowadzimy pomiar, a więc od końca lat osiemdziesiątych. Porównywalne wyniki odnotowaliśmy jedynie w grudniu 2008 roku. W stosunku do ocen 2013 roku najbardziej wzrosło zadowolenie z sytuacji w zakładach pracy (wzrost opinii pozytywnych o 10 punktów procentowych i spadek negatywnych o 7 punktów). Odsetek osób dobrze oceniających miniony rok z punktu widzenia ich sytuacji rodzinnej jest wyższy o 7 punktów, a osobistej – o 6 punktów (spadki ocen negatywnych odpowiednio o 4 i 3 punkty).

Tradycyjnie zdecydowanie gorsze są oceny minionego roku w wymiarze ogólnokrajowym i światowym. Tylko według niespełna dwóch piątych ankietowanych (38%) rok 2014 był dobry dla Polski, a według jednej czwartej (25%) – dla świata. Z perspektywy krajowej negatywnie ocenia miniony rok co piąty badany (19%), a z punktu widzenia ogólnoświatowego – co trzeci respondent (33%). Jak się okazuje, oceny w tych wymiarach są również lepsze niż przed rokiem.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (295) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 4–11 grudnia 2014 roku na liczącej 936 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Jaki był mijający rok dla*:	Wskazania dotyczące roku:																									
	'89	'90	'91	'92	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14
	w procentach																									
- Pana(i) rodziny																										
Dobry	42	33	18	17	18	22	34	41	43	40	38	31	38	35	34	35	51	49	52	55	48	50	50	47	47	54
Ani dobry, ani zły	43	40	44	44	50	50	51	44	43	43	45	46	46	42	42	42	37	39	35	33	36	39	38	36	36	34
Zły	14	25	36	38	32	27	14	14	14	17	16	22	16	23	24	22	12	12	12	12	16	11	12	16	16	12
- Pana(i) osobiście																										
Dobry	42	36	22	20	23	26	36	42	45	44	41	34	44	37	38	40	52	50	53	56	50	52	53	49	50	56
Ani dobry, ani zły	39	35	37	38	41	44	43	39	37	35	40	39	38	36	34	34	30	34	32	28	32	32	31	33	32	29
Zły	18	28	41	41	36	29	20	18	18	21	19	28	17	27	28	25	17	16	15	17	18	16	16	18	18	15
- Pana(i) zakładu pracy**																										
Dobry	28	30	18	22	26	31	41	46	42	37	35	31	31	39	39	45	53	59	56	61	53	54	55	54	52	62
Ani dobry, ani zły	35	23	21	32	33	36	35	31	32	30	33	35	34	26	30	29	26	26	26	23	30	30	26	29	27	25
Zły	23	40	57	41	36	30	19	20	22	31	26	31	31	30	27	20	16	12	12	12	15	12	15	14	17	10
Trudno powiedzieć	13	6	3	5	5	4	5	3	4	2	5	3	4	5	4	6	5	4	6	4	2	4	4	3	4	3
- Polski																										
Dobry	62	27	12	9	14	17	28	34	31	31	20	16	8	14	12	21	26	32	35	32	29	24	28	20	22	38
Ani dobry, ani zły	19	30	28	33	41	46	45	48	39	46	44	43	32	39	34	36	47	39	36	46	39	34	38	38	37	36
Zły	13	32	53	53	36	26	18	12	21	16	31	33	55	41	48	36	19	23	24	19	29	38	24	32	33	19
Trudno powiedzieć	5	11	6	5	9	11	9	6	9	7	5	9	5	6	6	7	8	7	5	4	3	4	10	10	8	7
- świata																										
Dobry	61	37	22	12	12	14	20	24	30	23	14	16	6	11	8	12	17	25	30	24	16	21	12	14	18	25
Ani dobry, ani zły	20	24	28	25	30	33	34	42	35	37	38	43	22	27	28	32	34	35	38	43	37	43	30	37	36	30
Zły	6	17	33	50	41	37	29	21	17	26	37	24	67	51	52	44	38	25	16	27	38	25	46	35	31	33
Trudno powiedzieć	13	21	16	13	17	16	17	13	18	13	11	18	5	11	12	12	11	14	15	7	9	11	12	14	15	13

* Badani oceniali miniony rok według siedmiostopniowej skali: 1 – bardzo dobry, 2 – dobry, 3 – dość dobry, 4 – ani dobry, ani zły, 5 – raczej zły, 6 – zły, 7 – bardzo zły. W tabeli w wierszu „dobry” zsumowano odpowiedzi od 1 do 3, a w wierszu „zły” – od 5 do 7

** Odpowiadali tylko aktywni zawodowo

Zdecydowanie lepiej postrzegana jest przede wszystkim sytuacja kraju. Odsetek ankietowanych, którzy twierdzą, że miniony rok był dobry dla Polski, jest aż o 16 punktów wyższy niż w poprzednim pomiarze (przy jednoczesnym spadku ocen negatywnych o 14 punktów). Tym samym opinie w tej kwestii, podobnie jak te, które odnoszą się do wymiaru prywatnego, należą do najlepszych od końca lat osiemdziesiątych.

Oceny roku 2014 zależą m.in. od wieku, miejsca zamieszkania, sytuacji materialnej respondentów, wysokości ich dochodów, poziomu wykształcenia oraz statusu zawodowego. Z reguły im młodsi są respondenci, w im większym mieście mieszkają, im lepiej są sytuowani i wykształceni, tym częściej wyrażają opinie pozytywne. W grupach społeczno-zawodowych najwięcej dobrych ocen wystawiają: kadra kierownicza i specjaliści wyższego szczebla, pracownicy usług, prywatni przedsiębiorcy oraz uczniowie i studenci. Prawidłowości te dotyczą jednak przede wszystkim ocen sytuacji osobistej i rodzinnej, a w znacznym stopniu również krajowej, natomiast w ocenach 2014 roku z punktu widzenia sytuacji na świecie oraz w zakładach pracy uwidoczniają się w zdecydowanie mniejszym zakresie (patrz tabele aneksowe).

PRZEWIDYWANIA NA ROK 2015

W przekonaniu blisko połowy Polaków (46%) rok 2015 będzie dla nich osobiście lepszy niż poprzedni. Tylko minimalnie mniejszy odsetek badanych z optymizmem patrzy na najbliższe dwanaście miesięcy z perspektywy własnej rodziny oraz swojego zakładu pracy (po 43%). Relatywnie niewielu respondentów przewiduje, że rok 2015 będzie dla nich, ich rodzin oraz zakładów pracy gorszy niż 2014 (od 5% do 8% wskazań).

Podobnie jak w przypadku ocen minionego roku, przewidywania na rok 2015 dotyczące kraju i świata są nieco bardziej pesymistyczne niż prognozy odnoszące się do życia osobistego. Dwie piąte ankietowanych (40%) uważa, że rok 2015 będzie dla Polski lepszy niż poprzedni, a tylko jedna trzecia (35%) ma takie przypuszczenia w odniesieniu do sytuacji na świecie. Pogorszenia się sytuacji w kraju obawia się co jedenasty respondent (9%), a sytuacji na świecie – co ósmy (13%).

W porównaniu z opiniami, jakie wyrażali Polacy przed rokiem, prognozy na nowy rok w niemal wszystkich wymiarach są nieco bardziej optymistyczne. Jedynie te, które dotyczą rozwoju sytuacji na świecie, pozostają w zasadzie niezmienione.

Tabela 2

Jaki będzie następny rok dla*:	Wskazania dotyczące roku:																								
	'91	'92	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'15
	w procentach																								
- Pana(i) rodziny																									
Lepszy	41	29	16	37	25	39	40	30	35	31	28	26	29	27	33	54	41	50	41	42	42	23	29	38	43
Taki sam	19	31	31	36	42	36	36	26	38	40	43	40	44	41	44	32	42	33	39	42	34	38	40	42	42
Gorszy	19	22	41	14	16	10	8	33	15	18	17	24	19	20	12	5	7	6	14	10	15	28	23	11	5
Trudno powiedzieć	21	18	12	13	17	15	15	11	12	10	12	10	8	12	13	10	10	10	7	6	9	11	8	9	10
- Pana(i) osobiście																									
Lepszy	42	30	18	39	28	41	43	30	37	34	30	29	32	30	35	54	44	50	44	45	44	26	34	41	46
Taki sam	20	28	28	34	39	34	32	28	36	37	40	38	40	38	42	32	39	33	36	38	33	35	37	38	39
Gorszy	18	23	42	14	17	12	10	31	17	19	16	22	19	22	14	5	8	8	13	10	14	28	20	12	6
Trudno powiedzieć	19	18	12	13	16	13	15	12	10	11	13	11	9	10	10	9	9	9	7	7	9	11	9	9	9
- Pana(i) zakładu pracy**																									
Lepszy	32	24	16	33	32	39	39	32	33	33	26	22	28	25	30	47	41	46	42	41	40	23	29	40	43
Taki sam	18	25	25	33	34	30	34	28	28	31	36	35	38	38	38	35	41	32	35	41	41	42	41	38	37
Gorszy	21	29	42	19	14	13	10	24	24	23	21	27	23	24	16	7	8	6	14	9	11	22	22	12	8
Trudno powiedzieć	27	21	17	15	19	18	17	16	15	13	18	15	11	14	16	11	9	16	8	9	8	13	8	10	12
- Polski																									
Lepszy	44	35	21	44	33	41	41	37	41	30	26	27	30	28	35	49	41	62	34	42	44	20	20	36	40
Taki sam	11	22	21	24	30	21	29	18	26	33	36	27	31	28	34	29	33	21	35	35	28	26	31	35	35
Gorszy	18	19	40	12	12	16	8	25	16	23	20	30	25	29	16	9	10	5	21	13	16	39	33	16	9
Trudno powiedzieć	27	24	18	20	25	22	22	20	18	15	18	15	15	15	15	13	17	12	10	10	12	15	16	13	16
- świata																									
Lepszy	39	35	22	36	30	40	38	33	38	29	25	29	28	26	36	43	40	49	36	43	40	17	21	36	35
Taki sam	13	25	24	25	29	24	31	28	28	34	38	26	31	31	30	31	32	29	33	34	31	25	31	34	33
Gorszy	10	9	25	11	10	8	5	9	9	17	12	25	21	21	13	7	7	4	19	10	13	39	27	12	13
Trudno powiedzieć	37	31	29	28	31	28	26	29	25	19	25	20	20	23	21	18	21	18	12	13	16	19	21	18	19

* Badani odpowiadali używając siedmiostopniowej skali: 1 – o wiele lepszy niż rok 2013, 2 – lepszy, 3 – nieco lepszy, 4 – taki sam, 5 – nieco gorszy, 6 – gorszy, 7 – dużo gorszy niż rok 2013. W tabeli w wierszu „lepszy” zsumowano odpowiedzi od 1 do 3, a w wierszu „gorszy” – od 5 do 7

** Odpowiadali tylko aktywni zawodowo

Najwięcej optymizmu w przewidywaniach na 2015 rok (zwłaszcza dotyczących spraw osobistych i rodzinnych) wykazują ludzie młodzi, najlepiej wykształceni, mieszkający w największych miastach, najlepiej zarabiający i dobrze oceniający swoje warunki materialne, a ponadto niepraktykujący religijnie i deklarujący lewicowe poglądy polityczne. W grupach społeczno-zawodowych są to zwłaszcza uczniowie i studenci, a także kadra kierownicza oraz specjaliści wyższego i średniego szczebla. Pesymizm relatywnie najczęściej towarzyszy osobom najstarszym, w tym emerytom, oraz respondentom źle oceniającym swoją sytuację materialną (patrz tabele aneksowe).

W opinii Polaków bilans 2014 roku wypada dość pozytywnie. Miniony rok postrzegany jest w wyraźnie jaśniejszych barwach niż 2013. Respondenci w większości dobrze oceniają go z perspektywy osobistej, rodzinnej czy, tym bardziej, zawodowej. Co więcej, wskaźniki te należą do najlepszych w ostatnim 25-leciu. Nieco gorzej niż w wymiarze prywatnym postrzegany jest miniony rok z perspektywy kraju, przy czym – co istotne – opinie w tym względzie poprawiły się najbardziej. Oznacza to, iż przekonanie, że miniony rok był dla Polski dobry, po raz pierwszy od 1989 roku wyrażane jest nieco częściej niż przeświadczenie, że był przeciętny (ani dobry, ani zły), i jednocześnie dwukrotnie częściej niż opinia, że był zły. Nieco lepiej niż w ostatnich trzech latach postrzegany jest miniony rok również z perspektywy ogólnoświatowej, jednak w tym względzie opinie Polaków są nadal dość mocno podzielone – na tym samym poziomie kształtują się oceny negatywne i neutralne, a pozytywne na nieco niższym.

W przewidywaniach na nowy rok można zauważyć, że od trzech lat rośnie wśród Polaków optymizm. We wszystkich wymiarach relatywnie niewielkie odsetki badanych obawiają się pogorszenia. Poprawa spodziewana jest zwłaszcza w sferze osobistej, a także rodzinnej i zawodowej, nieco rzadziej zaś w wymiarze krajowym oraz międzynarodowym.

Opracował

Rafał BOGUSZEWSKI